Edustajakanne

Talousvaliokunnan kuuleminen 15.11.2022

Tiina Vyyryläinen, vaikuttamistyön päällikkö, OTK

KULUTTAJALIITTO
KONSUMENTFÖRBUNDET

Hyvä tarkoitus ja tavoitteet, mutta toteutus kehno

Edustajakannedirektiivi on kuluttajien oikeussuojan parantamisen näkökulmasta merkittävä ja se tuo mukanaan myös Suomeen kauan odotetun mahdollisuuden kuluttajajärjestöille ajaa kuluttajien oikeuksien toteutumista ryhmäkannemuotoisessa prosessissa.

Valitettavasti lakiesityksessä ehdotetut ratkaisut eivät kuitenkaan toteuta direktiivin tavoitteita parhaalla mahdollisella tavalla, eikä kuluttajien oikeussuoja näin ollen tosiasiallisesti tehostu merkittävästi nykyisestä.

KULUTTAJALIITTO
KONSUMENTFÖRBUNDET

Tiukat prosessisäännöt

- Lakiesityksessä ei esitetä oikeastaan laisinkaan muutoksia nykyisiin prosessuaalisiin sääntöihin, joita ryhmäkannelainkin osalta noudatetaan. **Nykymuotoista ryhmäkannelakia ei voida pitää kuluttajien kannalta erityisen toimivana ja tehokkaana oikeusturvana, sillä sen perusteella ei ole koskaan käsitelty yhtään kannetta tuomioistuimessa.**

- **Tiukka opt-in –järjestelmä on huono vaihtoehto. Direktiivin tavoitteita ja tarkoitusta olisi voitu toteuttaa esitettyä paremmin valmistelemalla sellaiset säädösmuutokset lainsäädäntöön, että opt out tai vähintäänkin ns. myöhäinen opt in olisi ollut mahdollista myös hyvityskanteiden käsittelyn osalta.**

KULUTTAJALIITTO
KONSUMENTFÖRBUNDET

Tiukat prosessisäännöt

- Kielto- ja hyvitysasioiden käsittely kahdessa toisistaan erillisissä prosesseissa (kieltoasiat markkinaoikeudessa, hyvitysasiat Helsingin käräjäoikeudessa)

→ **Kuluttajien menetysten käsittely ja hyvitysten saaminen kestää pahimmillaan yli viisi, jopa lähemmäs kymmenen vuotta.**

KULUTTAJALIITTO
KONSUMENTFÖRBUNDET

Direktiivin mukaan jäsenvaltioiden tulee turvata oikeutetuiksi yksiköiksi nimetyille järjestöille tosiasialliset mahdollisuudet edustajakanteiden ajamiseen kuluttajien puolesta. Menettelyihin liittyvät kulut eivät saa estää oikeutettuja yksikköjä nostamasta kanteita.

KULUTTAJALIITTO
KONSUMENTFÖRBUNDET

Kanteiden rahoitus

- **Lakiesityksessä ei esitetä mitään helpotuksia oikeutettujen yksikköjen kuluriskin osalta**
- **Kolmannen tahon rahoituksen tiukka rajaaminen**

→ Järjestöjen tosiasialliset mahdollisuudet puolustaa kuluttajien etuja ja oikeuksia jäävät huomattavan rajallisiksi muodollisista mahdollisuuksista huolimatta.

KULUTTAJALIITTO
KONSUMENTFÖRBUNDET

Muutostarpeet

→ **Eduskunnan tulee edellyttää prosessisääntöjen kriittistä tarkastelua ja tarvittavien muutosten tekemistä tältä osin kuluttajien tehokkaan oikeussuojan toteuttamiseksi (opt-out, kielto- ja hyvitysasioiden yhteinen käsittely).**

→ **Eduskunnan tulee edellyttää oikeutettujen yksikköjen rahoitusta koskevien säännösten selkeyttämistä ja järjestöjen tosiasiallisten mahdollisuuksien turvaamista.**

KULUTTAJALIITTO
KONSUMENTFÖRBUNDET